

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 498/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť L. L., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenia jeho práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bližšie neoznačeným postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru T. v jeho trestnej veci, postupom Okresného súdu Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/77/2008 a jeho rozsudkom z 27. júla 2010, ako aj postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To/60/2010 a jeho uznesením z 15. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2011 doručená sťažnosť L. L., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46

ods. 1 a čl. 50 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenia jeho práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) bližšie neoznačeným postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru T. (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v jeho trestnej veci, postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/77/2008 a jeho rozsudkom z 27. júla 2010, ako aj postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To/60/2010 a jeho uznesením z 15. februára 2011.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Trestné konanie bolo proti mne vedené za trestný čin ublíženia na zdraví a iné. Pri skončení vyšetrovania podľa § 208 Tr. por. je vyšetrovateľ povinný upovedomiť obvineného o skončení vyšetrovania, teda minimálne 3 dni vopred vyrozumieť písomne obvineného o oboznámení s vyšetrovacím spisom, respektíve s výsledkami vyšetrovania a prípadnými návrhmi na doplnenie vyšetrovania. Postupom vyšetrovateľa ORPZ T. mi bol hrubo porušený procesný poriadok, nakoľko predvolanie na oboznámenie sa s vyšetrovacím spisom mi doručené nebolo, ani inak o tejto veci som vyrozumený nebol. Tak isto uvádzam, že som sa nezriekol oboznámiť sa s vyšetrovacím spisom.

Táto skutočnosť sa dá považovať za porušenie základných práv a to: Čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru, ktorým sa každému zaručuje právo na obhajobu. Identicky mi bolo porušené základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorým sa zaručuje právo na spravodlivý súdny proces. ...

Dňa 9. 03. 2011 som prostredníctvom advokáta podal na okresnom súde Topoľčany žiadosť podľa ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. poriadku s priloženým lekárskeým nálezom. Na túto žiadosť som z Okresného súdu nedostal žiadne uznesenie, ktoré by konštatovalo zamietavé alebo iné stanovisko. V zmysle procesného Tr. poriadku sa týmto súd dopustil hrubého porušenia... článku 17 ods. 2 a 5 Ústavy a článku 5. ods. 4 Dohovoru. ... V tomto prípade je mi znemožnené podať proti prípadnému zamietnutiu žiadosti sťažnosť. ... V spojitosti s touto žiadosťou poukazujem na môj zlý zdravotný stav, ale hlavne na tú skutočnosť, že Okresný súd Topoľčany ignoroval prejednanie uvádzanej žiadosti.

Podľa článku 16 ods. 2 Ústavy a článku 3 Dohovoru, ktorým sa zaručuje ochrana pred mučením a podrobením sa krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu sa dá aplikovať skutočnosť, že dňa 30. 03. 2011 ma z Nemocničného oddelenia eskortovala polícia do výkonu trestu bez akéhokoľvek predbežného posudzovacieho protokolu, čím vznikla aj dubiózna právna situácia, teda pracovná neschopnosť je vystavená ku dňu 31. 03. 2011. Toto je hrubý nedostatok pri výkone zaistenia mojej osoby a dodania do výkonu trestu absolútne bez dodržania formálneho procesného postupu. ...

Z toho vyplýva, že postupom Okresného súdu v Topoľčanoch došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa článku 17 ods. 2 a 5 Ústavy a práva podľa článku 5 ods. 1 a 4 Dohovoru. Doteraz nebolo rozhodnuté o predmetnej žiadosti. V spojitosti s dodaním do výkonu trestu za trvania oficiálnej práceneschopnosti, bez odbornej lekárskej kontroly sa dá usudzovať jednoznačne o hrubom porušení ľudských práv a slobôd.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa a to práva:

- Článok 50 ods. 3 Ústavy a článok 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru, ktorým sa každému zaručuje právo na obhajobu.

- Článok 46 ods. 1 Ústavy a článok 6 ods. 1 Dohovoru, ktorým sa zaručuje právo na spravodlivý proces

- Článok 16 ods. 2 Ústavy a článok 3 Dohovoru, ktorým sa zaručuje ochrana pred mučením a podrobením sa krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu.

Boli postupom Okresného súdu Topoľčany vo veci vedenej pod sp. zn. 2T/77/2008 a postupom Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 3To/60/2010 porušené.

Podľa § 56 ods. 2 zákona číslo 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu, Ústavný súd uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3To/60/2010 zo dňa 15. 02. 2011 zrušuje.

Podľa § 56 ods. 3 písm. c) zákona číslo 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu, Ústavný súd prikazuje Krajskému súdu v Nitre, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 3To/60/2010 konal v súlade s Trestným poriadkom a rozhodol o žiadosti L. L. z dňa 9. 03. 2011 nasledovne:

Na základe vyššie uvedených porušení základných práv vrátil trestnú vec pod č. k. 2T/77/2008 Okresnému súdu Topoľčany... a prikázal prerušiť výkon trestu odňatia slobody až do prerokovania veci Okresným súdom Topoľčany. “

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyužil opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia

o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd nie je oprávnený prijať na ďalšie konanie sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby vo veci porušenia jej základných práv alebo slobôd, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody (II. ÚS 54/02).

Ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04).

1. Zo sťažnosti, z priloženej dokumentácie, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru postupom okresného riaditeľstva ako orgánu činného v prípravnom konaní (konkrétne vyšetrovateľa), teda vo fáze trestného stíhania do podania obžaloby, ku ktorému malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že ako obvineného ho vyšetrovateľ okresného riaditeľstva po skončení vyšetrovania neoboznámil s výsledkami vyšetrovania, a tým mu znemožnil „v súdnom konaní, ktoré nasledovalo adekvátne využiť obhajobné možnosti, ktoré vychádzajú z trestného práva“.

Dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor [§ 230 a nasl. Trestného poriadku a § 17 ods. 2 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“)], ktorý má pri výkone dozoru k dispozícii rozsiahle oprávnenia podľa § 230 ods. 2 písm. a) až f) Trestného poriadku, medzi nimi aj dávať záväzné pokyny na vyšetrowanie [§ 230 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], vrátiť vec policajtovi na doplnenie vyšetrowania s pokynmi a určovať lehotu na ich doplnenie [§ 230 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku], zrušovať nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajta, ktoré môže nahrádzať vlastnými rozhodnutiami [§ 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku], a odňať vec policajtovi a prikázať ju inému, a to aj miestne nepríslušnému policajtovi, alebo urobiť opatrenie, aby vec bola prikázaná inému policajtovi alebo policajtom [§ 230 ods. 2 písm. f) Trestného poriadku]. Obvinený sa v priebehu prípravného konania môže kedykoľvek, aj opakovane domáhať postupom podľa § 210 Trestného poriadku preskúmania postupu policajta a odstránenia priesťahov a iných nedostatkov vo vyšetrowaní.

Ďalším právnym prostriedkom, ktorým sa sťažovateľ môže v rámci prípravného konania domáhať preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutí vyšetrowateľa a prokurátora, je podnet podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti jeho vybavenia opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa názoru ústavného súdu je podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre účinný prostriedok, ktorým

sťažovateľ mohol žiadať o preskúmanie postupu dozorujúceho prokurátora a domáhať sa ochrany svojho základného práva nebyť stíhaný inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (m. m. IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05).

Ústavný súd nie je orgánom, ktorý vykonáva dohľad nad zákonnosťou postupu orgánov činných v trestnom konaní pri vykonávaní procesných úkonov a vydávaní rozhodnutí, ktoré sa týkajú ich postupu v trestnom konaní v právoplatne neskončených veciach. Právomoc ústavného súdu v prípravnom konaní je daná len výnimočne vtedy, ak rozhodnutie orgánu verejnej moci, jeho opatrenie alebo iný zásah znamená porušenie základného práva alebo slobody, ktoré už nepodlieha prieskumu iným orgánom verejnej moci alebo ho nemožno odstrániť v inom konaní (napr. rozhodnutie o väzbe). V procese trestného konania môže obvinený účinne namietať nezákonný postup vyšetrovateľa a prokurátora a domáhať sa tým ochrany svojho základného práva vyplývajúceho z čl. 17 ods. 2 ústavy v trestnom stíhaní pred súdom, v ktorom sa uplatňujú v celom rozsahu záruky spravodlivého súdneho konania vyplývajúce z čl. 46 až čl. 50 ústavy a z čl. 6 dohovoru.

Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ mal v trestnom konaní (vrátane konania predchádzajúceho podaniu obžaloby) k dispozícii právne prostriedky, ktorými mohol v rámci uplatnenia svojho práva na obhajobu účinne namietať porušenie svojich základných práv nezákonným postupom vyšetrovateľa, ktoré neboli odstránené v priebehu prípravného konania.

Nevyužitie uvedených možností ochrany základných práv sťažovateľa nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

Vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nie je za daných okolností vo vzťahu k namietanému postupu okresného riaditeľstva daná právomoc ústavného súdu. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj porušenie svojich práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/77/2008 a jeho rozsudkom z 27. júla 2010 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To/60/2010 a jeho uznesením z 15. februára 2011. Ústavný súd zistil, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 2T 77/2008 z 27. júla 2010 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 3 To/60/2010-750 nadobudli právoplatnosť 15. februára 2011, a sťažnosť je teda podaná zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie, t. j. mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, ktorý aj využil. Rešpektujúc princíp subsidiarity ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol aj pre nedostatok právomoci.

3. Sťažovateľ namieta tiež porušenie svojich základných práv čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorých sa mal svojím postupom dopustiť okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/77/2008 tým, že do dnešného dňa nerozhodol o jeho „žiadosti o upustenie od výkonu trestu z 9.3. 2011“ a ignoroval jej prerokovanie.

Ústavný súd zistil, že okresný súd sa žiadosťou sťažovateľa riadne zaoberal. Okresný súd žiadosť sťažovateľa o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku z 9. marca 2011 doručenu okresnému súdu 10. marca 2011 uznesením č. k. 2 T/77/2008-786 z 29. apríla 2011 zamietol, pričom v odôvodnení konštatoval, že sťažovateľ „je schopný výkonu trestu odňatia slobody“. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť nepodal, t. j. nevyužil na ochranu svojich práv účinný právny prostriedok podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Uznesenie okresného súdu č. k. 2 T/77/2008-786 z 29. apríla 2011 nadobudlo právoplatnosť 6. mája 2011 (sťažovateľovi okresný súd uznesenie doručil 2. mája 2011). Z uvedeného vyplýva,

že sťažovateľ sa o ňom dozvedel mnoho skôr, ako je lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti podaná po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty na jej podanie.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011